

Plan för skogs- och markskötsel i Kvarnåkershamn

Följande dokument har upprättats av den av styrelsen utsedda skogs- och markvårdsgruppen som består av Lars Sundström (ordf.) samt Lennart Weiss. Syftet är att beskriva mål och löpande åtgärder för att bibehålla områdets karaktär samt uppfylla definierade miljömål.

Vår samfällighet omfattar cirka 40 hektar mark. Området består av jordbruksmark i väster mot havet, ängs- och skogspartier mellan medlemmarnas fastigheter och naturskog i öster. Vi är också delägare i två strandsamfälligheter¹ längs stranden.

Det är i första hand medlemmarnas intressen som samfälligheten ska verka för, som kollektiv och som individuella fastighetsägare, detta inom ramen för samfällighetslagen och våra stadgar. Området är huvudsakligen ett fritidsområde men med en ökande andel fastboende.

- Ett viktigt mål är att vidmakthålla och förstärka områdets karaktär och anpassning till landskapet. Det innebär att upprätthålla det öppna landskapet med ljus och luft och inte minst havsutsikten.
- Området ska i möjligaste mån vara tillgängligt för alla medlemmar. Allemansrätten ska respekteras.
- Trädfällning och röjning av buskar och sly ska ske med hänsyn till behov av utsikt, insynsskydd, vindskydd och faunan inom området.
- Inslag av gamla och skadade träd ska finnas. Dessa är viktiga för att vidmakthålla förutsättningarna för insekter och fågelliv.
- Den samfällda marken längs vägarna ska hållas fria från sly, diken hållas öppna och i vägkorsningarna ska sikten vara fri.
- Områdets fornlämningar ska hållas tillgängliga och synliga.
- Områdets storlek och behov av skötsel är ekonomiskt krävande. Det är därför viktigt att medlemmarna efter möjlighet och intresse bereds möjlighet att medverka i skötseln.

¹ Samfälligheten är delägare i strandsamfälligheterna S:13 (29 %) och S:50 (under 1 %) med angivna ägarandelar. Samfälligheterna är så kallade delägarförvaltade samfälligheter vilket innebär att samtliga delägare behöver vara eniga.

- För den enskilda medlemmen är markvården närmast den egna tomten av särskilt intresse. Därför ska medlemmarna ha möjlighet att påverka skötseln inom 10 - 15 meter närmast egna tomten. Man ska efter samråd och enighet med grannarna kunna fälla skymmande träd och buskage inom ramen för målen. Sly kan röjas fritt.
- Under årens lopp har området alltmer kommit torka ut genom utdikningen, som skedde inför exploateringen. Vi bör särskilt skydda våtmark- agmyren så att denna återfår och helst ökar sin vattenvolym och därmed sin betydelse för grundvatten, flora och fauna samt fågelliv. I andra delar kvarstår vattensamlingar, som ej är önskvärda och därför bör vattenföringen ses över.
- Avverkade träd och buskar ska samlas ihop och läggas på avsedda platser. Rörd sly lämnas tills vidare kvar men lämplig metod för insamling samt för att avlägsna röjda buskar undersöks, inte minst av brandskyddsskäl.
- Vid skogs- och markskötsel ska företrädesvis miljöanpassade maskiner och bränslen användas.

Indelning i skogs- och markvårdsområden

Samfälligheten indelas i nio områden med avseende på skogs- och markskötsel:

1. Skogspartiet öster om fastigheterna längs Gren- och Hallonstigarna samt om lofthusområdet.
2. Inre skogs- och ängsområdet. Detta inramas av Rot-, Kvist-, Gren-, Björnbärs- och Hallonstigarna samt Lofthusvägen fram till Kvarnåkersvallen.
3. Området längs Kvarnåkershamnsvägen, skogspartiet och agmyren söder om vägen.
4. Skogspartiet längs Lofthusvägen, delen fram till Kvarnåkersvallen och festplatsen.
5. Kvarnåkersvallen och festplatsen.
6. Lofthusområdet.
7. Havsängarna.
8. Vägrenarna och diken.
9. (De två strandsamfälligheterna.)

Av särskilt intresse för samfälligheten är också angränsande områden utanför samfälligheten, d v s området runt badplatsen/ bryggan samt ången mellan Kvarnåkershamnsvägen, Kvarnvägen och havet.

Tillämpning av skog- och markskötsel

Skogen i öster

Skogen i öster ska vara ett naturskogsområde, som utvecklas och åldras fritt från egentliga skogsvårdsinsatser, detta med följande undantag: Rövning ska utföras vid fornlämningarna samt för en promenadstig mellan dem. Ytterligare en stig röjes från Hallonstigens södra vändplan mot Brudkorset. Vid våtarna i sydost läggs och underhålls spänger i trä för att underlätta passage. Underhållsrövning sker med 2 - 4 års mellanrum inom ramen för ekonomin. Träd som utgör fara i närhet av tomtmark fälls vid behov.

Inre skogs- och ängsområdet

Området ska kännetecknas av luftig uppvuxen tallskog, enar och ängsliknade partier. Ängspartierna ska hållas öppna med endast enstaka träd. Tätare partier kan förekomma i närhet av tomtmark där ägarna önskar vind- eller insynsskydd. Vart tredje till fjärde år röjs sly och mindre buskar. Vart sjunde år görs fällning av uppväxta eller åldrade träd. Skogsvårdsgruppen svarar för planering i samråd med näraliggande fastighetsägare.

Området längs Kvarnåkershamnsvägen

Den nuvarande skogs- och markvårdsplanen utgick bland annat från att vägen var grusbelagd därför dammade sommartid. Nu är den asfalterad. Skötseln av skogspartiet mellan vägen och fastigheterna ska bedömas på nytt av skogsvårdsgruppen i samråd med närmast berörda fastighetsägare. De senaste somrarnas torra har påverkat vattenvolymen i agmyren. Den bör återställas och grundvattennivån helst ökas för att ge en god miljö för fågellivet. Den tidigare utredningen beträffande myren (förslag om att i del av myren anlägga en våtmark) bör aktualiseras på nytt och utökas med en bedömning om dikessystemet inom samfälligheten är optimalt utformat med hänsyn det klimat som nu råder. Översynen utförs av skogs- och markvårdsgruppen, med förstärkning av intresserade medlemmar och bör föreligga till stämman 2023.

Längs Lofthusvägen till Kvarnåkersvallen

Området kännetecknas av uppvuxna träd. Marken väster om vägen mot fastigheterna på Klöverstigen hade vid tidpunkten för förra skogs- och markvårdsplanen en öppen karaktär med enstaka tallskott. Målet var då att låta området växa fritt för att med åren bilda vind- och insynsskydd mot fastigheterna. Detta är nu uppnått. För de närmaste åren behövs ingen särskild skogsvård utöver dikesröjningen samt slyröjning längs vägen vart tredje eller fjärde år.

Kvarnåkersvallen och festplatsen

Området har nu fått sin permanenta struktur. Skogs- och markvård ska ske årligen genom gräsklippning vid festplatsen och slyröjning av området i övrigt. Gånggrusning och skötsel av boulebanan görs vid behov. Områdets skötsel kan lämpligen utföras av frivilliga krafter i samband med strandstädningen.

Lofthusområdet

För lofthusområdet gäller enligt anläggningsbeslut och våra stadgar särskilda regler. Murarna och gräsytorerna i anslutning till husen planeras av fastighetsägarna på respektive stig gemensamt. Planeringen fastställs av samfällighetens styrelse och eventuella åtgärder finansieras av fastighetsägarna på respektive stig. Skogs- och markvårdsgruppen kan medverka vid planering av skötsel om så önskas. Det finns ett kraftigt buskage söder om parkeringen som skymmer havsutsikten för vissa fastigheter. Buskaget ligger ej på samfällad mark, men skogs- och markvårdsgruppen försöker utverka tillstånd att få avverka buskaget med berörd fastighetsägare. Detta bör kunna ske under 2022.

Ett mål för lofthusområdets skötsel är att vidmakthålla havsutsikten, som är omistlig för områdets karaktär. Mer om detta nedan.

Havsängarna

En mycket väsentlig del av samfälligheten är havsängarna i väster mot havet. Det är mycket viktigt att vidmakthålla utsikt över dem mot havet men det är lika viktigt att behålla den rumsliga karaktären över fälten. Där spelar dikena och växligheten i anslutning till dem en avgörande roll. Skötseln inriktas på att hålla växtligheten nere utan att den synliga rumsliga indelningen går förlorad. Samtidigt ska uppvuxna träd sparas men

kan vid behov tuktas för att de inte ska bli skymmande på sikt. Själva åkermarken arrenderas ut till traktens bönder. Arrendet baseras på att de odlar lågväxande grödor och inte använder sig av störande gödsling och besprutning, Arrendatorerna ska också årligen röja en gång- och cykelväg från lofthusområdet till havet samt en från festplatsen till havet.

För närvarande svarar en grupp frivilliga medlemmar för röjningen i fältens i diken. I vissa partier kan dock behövas en professionell röjning med särskild utrustning. Förhoppningsvis kan vi sköta röjningen på fälten med frivilliga även fortsättningsvis. Skötseln sker årligen och löpande under icke odlingsstid med sikte på att under en treårsperiod ha röjt hela området. Skogs- och markvårdsgruppen ansvarar för planering av arbetet.

Vägrenarna

Samfälligheten ansvarar för marken längs vägarna, i allmänhet med ett avstånd till vägarna på ca 4,5 meter. Målet är hålla fritt från sly, buskar och träd men också med avsikt att låta den gotländska blomsterprakten breda ut sig. I vägkorsningar och kurvor kan en kraftigare röjning behövas för att garantera fri sikt för trafikanter. Det är naturligt att tomtägarna löpande sköter slyröjning på egen hand mot vägen. Samfälligheten ska genomföra en röjning kring vägarna vart tredje år. Hösten 2021 skedde den senaste röjningen.

Strandsamfälligheterna

Samfälligheten är delägare de två strandsamfälligheter som ligger längs havet från Kvarnåkershamnsvägen i norr till stigen från Lofthusområdet i söder. Inom dessa strandsamfälligheter finns skogspartier och några byggnader. Från vår samfällighets perspektiv är det viktigt att skogen är delvis öppen och inte förbuskas, detta för att inte havsutsikten från vårt område ska gå förlorad. Mot den bakgrunden finansierade och utförde vår samfällighet en större gallring och röjning för ett 10-tal år sedan. Detta skedde efter samråd med övriga delägare i strandsamfälligheterna. Framgent kan detta behöva upprepas.

Varje år genomför samfälligheten och dess medlemmar också en städning av stranden från badplatsen till Sandskallen (norra delen av Petesviken).

Angränsande områden utanför samfälligheten

Samfälligheten har ett särskilt intresse av marken runt badplatsen och ängen mellan Kvarnvägen och havet. Vi är förvisso varken ägare eller delägare men områdets skötsel är likafullt viktig för vårt områdes karaktär. Vi föreslår att styrelsen verkar för att ängen mot havet röjs från sly och buskar samt att badplatsen och stranden i möjligaste mån hålls fri från tång och alger. Lämpliga alternativ för genomförande och finansiering bör bli föremål för analys.

Övrigt

Skogs- och markvårdsgruppen gör en årlig besiktning av trädbeståndet längs vägar och tomter i syfte att identifiera eventuella risker för träd som kan falla. Löpande är det bra om medlemmarna rapporterar om nedfallna träd och rotfällor efter stormar. Det kan krävas oplanerade akuta åtgärder på grund av detta.

Plan för föreslagna åtgärder

År 2022 - 23

Område 2 - det inre skogs- och ängsområdet - sly- och buskröjs under våren. Dessutom röjs vägrenarna längs Björnbärsstigen, södra delen av Hallonstigen och längs Kviststigen. Under strandstädningdagen röjer frivilliga runt fornlämningarna (omr.1) Skogsvårdsgruppen planerar för åtgärder inom område 3 samt eventuella avverkningar av träd inom hela området.

År 2023 - 24

Område 3 längs Kvarnåkershamnsvägen åtgärdas med trädfällning och röjning. Förbuskningen i agmyren åtgärdas. Under strandstädningdagen röjer frivilliga stigen till Brudkorset (omr.1) och område 5 Kvarnåkersvallen och festplatsen. Planering för eventuella åtgärder inom vattenföring och diken.

År 2024 - 25

Område 4 längs Lofthusvägen röjs. Buskar och sly. Under strandstädningdagen röjer frivilliga runt fornlämningar och till Brudkorset samt runt Kvarnåkersvallen och festplatsen (omr.1 och 5). Planering för eventuella åtgärder inom strandsamfälligheterna (omr.9).

År 2025 - 26

Lofthusområdet (6) röjs från sly och buskar. Under strandstädningdagen röjs vid behov runt fornlämningar, stigen till Brudkorset, Kvarnåkersvallen och festplatsen.

År 2026 - 27

Samtliga vägrenar och diken längs dessa röjs på sly och skymmande buskage (omr. 8).

Åren 2022 - 2027

Bönderna brukar som idag jorden på havsängarna. Frivilliga inom samfälligheten röjer kontinuerligt på icke odlingstid i diken och bredare busk- och trädzoner på fälten efter behov. (Omr.7).

Prövning

Denna plan prövas av skogsgruppen och styrelsen årligen inför budgetarbetet i syfte att anpassa inslag och tidpunkter till uppkomna behov och samfällighetens ekonomi.